
FOLKETINGET

Europaudvalget, Socialudvalget og Arbejdsmarkedsudvalget

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Dato: 4. august 2010

Grønbog om pensionssystemer i Europa

Sammenfatning

Kommissionen ønsker med grønbogen at igangsætte en debat om fremtidens pensionspolitik i EU. Både for at diskutere medlemslandenes ordninger generelt og særligt for at identificere de områder og de måder hvorpå EU kan understøtte medlemsstaterne i udviklingen af tilstrækkelige, bæredygtige og sikre pensionssystemer.

Der er høringsfrist den 15. november 2010.

Kommissionen lægger op til diskussion af fremtidens pensionssystemer med sin grønbog fra den 7. juli 2010 (KOM (2010)365). Kommissionen lægger særlig vægt på hvordan EU kan understøtte de nationale pensionssystemer. De konkrete pensionssystemer og udbetalinger er fortsat medlemsstaternes kompetencer og Kommissionen sætter hverken spørgsmålstejn ved dette eller ved arbejdsmarkedets parter rolle.

I de seneste ti år er der lavet reformer i de fleste medlemslandes pensionssystemer. Bæredygtigheden af mange pensionssystemer er presset af bl.a. en stadigt stigende aldring af befolkning og den nylige finansielle og økonomiske krise. Med ændringer i såvel pensionssystemer som deres samfundsøkonomiske vilkår, er der derfor god grund til at lave en **grundig gennemgang af EU-lovgivningen**.

Kommissionen opsætter **tre overordnede mål** for europæiske pensionssystemer. De skal være

- **Tilstrækkelige**, dvs. at der udbetales pension på det niveau, det kræver at opretholde den ønskede levestandard for pensionister
- **Bæredygtige**, dvs. det skal være muligt løbende at sikre udbetalingen af pensioner på det gældende indtægtsgrundlag
- **Sikre**, dvs. pensionssystemer der sikrer ansvarlig investering, gennemsigtighed og fuld oplysning om forbrugervalg

Tilstrækkelighed og bæredygtighed af pensionsordninger

Tilstrækkelighed handler både om at give mulighed for at sikre adgang til supplerende pensionsordninger og tiltag for at hjælpe udsatte grupper, der ikke har en lavere indtægtsmulighed over et livsforløb f.eks. pga. handicap, arbejdsløshed, sygdom, pleje eller specielle arbejdsvilkår.

Bæredygtighed kan sikres ved at begrænse stigningen i de fremtidige offentlige pensionsomkostninger. Denne udfordring er derfor også knyttet tæt til den finanspolitiske konsolidering, der bl.a. reguleres gennem Stabilitets- og Vækstpagten. Bredere set indeholder bæredygtighedsudfordringen ydermere udgifter til sundhed og pleje af den voksende ældre del af befolkningen.

Kommissionen stiller på denne baggrund følgende spørgsmål:

1. *Hvordan EU kan støtte medlemsstaternes bestræbelser for at skabe mere tilstrækkelige pensionssystemer? Skal EU søge at fastlægge en bedre definition af, hvad en tilstrækkelig pensionsindkomst er?*
2. *Er de eksisterende pensionsregler på EU-niveau egnede til at sikre bæredygtige offentlige finanser?*

Tæt knyttet til bæredygtighedsudfordringen er udfordringen med at skabe **balance mellem tiden som erhvervsaktiv og som pensionist**. Til at imødegå dette nævner Kommissionen bl.a. muligheden for en **ensartet pensionsalder, fælles EU-principper og løsninger** til at opnå tilstrækkelige og bæredygtige pensionssystemer og **sociale og økonomiske incitamenter** gennem bl.a. skattesystemet til at trække sig tilbage senere.

Kommissionen stiller på den baggrund følgende spørgsmål:

3. *Hvordan kan man bedst opnå, at arbejdstagerne trækker sig senere tilbage (dvs. opnå en højere faktisk pensionsalder), og i hvilket omfang hjælper det at hæve pensionsalderen? Skal der indføres automatiske justeringsmekanismer i pensionssystemerne for at tage højde for demografiske ændringer og skabe balance mellem tiden som erhvervsaktiv og pensionist? Hvilken rolle kan EU spille i den henseende?*
4. *Hvordan kan gennemførelsen af Europa 2020-strategien bidrage til at holde arbejdstagerne på arbejdsmarkedet og til at gøre opmærksom på fordelene herved for virksomhederne og løse problemerne med forskelsbehandling på grund af alder på arbejdsmarkedet?*

Mobilitet og fri bevægelighed

Kommissionen fokuserer dernæst på **mobilitet og fri bevægelighed**. Det gælder bl.a. **pensionssekskabers adgang til det indre marked**. Første skridt blev taget med Direktivet om arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser i 2003. Der er dog stadig betydelige begrænsninger idet alle pensionskasser ikke er omfattet og definitionen af grænseoverskridende aktiviteter er fortsat uklar. Kommissionen ser her et behov for yderligere **harmonisering af tilsynet** samt sammenlignelige regnskabsstandarder, som pt. er under udarbejdelse i IASB (International Accounting Standards Board).

Hertil nævner Kommissionen sine traktatbrudssager mod flere medlemslande, herunder Danmark, som ikke sikrede skattefordele til pensionsordninger i andre EU-lande.

Mobiliteten gælder også **arbejdstagere**. Kommissionen finder ikke, at alle mobile arbejdstagere, fx forskere, er tilstrækkeligt dækkede med de gældende

regler, hvor bl.a. obligatoriske, lovbestemte fondsbaserede ordninger ikke er omfattet af koordinationen om social sikring (forordning 883/2004).

Kommissionen foreslår bl.a. en **EU-oplysningstjeneste** der skal hjælpe de mobile arbejdstagere med at holde styr på deres pensionsrettigheder.

Kommissionen stiller derpå følgende spørgsmål:

5. *Hvordan skal direktivet om arbejdsmarkedsrelaterede pensionskassers aktiviteter og tilsynet hermed ændres for at skabe bedre forhold for grænseoverskridende aktiviteter?*
6. *Hvilke ordninger skal omfattes af EU's foranstaltninger for at fjerne hindringer for mobilitet?*
7. *Skal EU igen undersøge spørgsmålet om overførsler eller er mindsteforskrifter om optjening og bevarelse af rettigheder samt et sporings-system for alle typer pensionsrettigheder en bedre løsning?*

Sikre pensioner

Tendensen i de fleste medlemsstater er en overgang fra ydelsesdefinerede (hvor meget pension der udbetales om måneden) til **bidragsdefinerede** (fast bidrag uden fastsat pensionsudbetaling) ordninger. Udviklingen har bl.a. medført at risikoen ved pensionsinvesteringer mv. overføres til den enkelte indbetaler og påhviler ikke samfundet som helhed. Det kan skabe et yderligere behov for regler eller adfærdskodeks for at sikre den enkelte indbetaler.

Desuden er det **ikke alle fondsbaserede pensionsordninger der er omfattet af EU-lovgivningen** på samme vilkår.

EU har **regler for solvens** i livsforsikringsselskaber (Solvens-II-direktivet), men ingen krav til pensionskasser.

Da risikoen og valget med bidragsdefinerede ordninger overdrages til den enkelte, stiger behovet for et klart **oplysningsgrundlag for kvalificerede beslutninger**.

På denne baggrund stiller Kommissionen følgende spørgsmål i Grønbogen:

8. *Skal EU's nuværende lovgivning revideres for at sikre ensartet regulering og tilsyn med fondsbaserede (altså baseret på en fond af aktiver) pensionsordninger og produkter? Og hvilke dele af lovgivningen skal i så fald revideres?*
9. *Hvordan kan europæiske regler eller et adfærdskodeks hjælpe medlemsstaterne til at skabe en bedre balance for pensionsopsparere og pensionsselskaber mellem risiko, sikkerhed og pris?*

10. *Hvordan skal en tilsvarende solvensordning for pensionskasser udformes?*
11. *Skal EU-lovgivningens beskyttelse i tilfælde af, at den arbejdsgiver, der finansierer pensionsordningen, går konkurs, forbedres, og hvordan?*
12. *Er der behov for at modernisere de nuværende minimumsbestemmelser om oplysningspligt for pensionsprodukter (f.eks. med hensyn til sammenlignelighed, standardisering og klarhed)?*
13. *Skal EU udforme en fælles strategi for standardoptioner ved valg af medlemskab og investeringer?*

EU's konkrete bidrag til pensionspolitikken

Kommissionen understreger, at det er medlemslandene der har det generelle ansvar for udformningen og tilrettelæggelsen af deres pensionssystemer. Visse områder hører dog under EU's kompetencer. EU bidrager således med foranstaltninger som bl.a. tilsyn, koordinering, gensidig læring, koordination af social sikring og regler for arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser.

Kommissionen foreslår at EU's støtte til medlemsstaterne kan ske gennem en integreret strategi og konkret komme til udtryk gennem en **fælles platform for overvågning** af pensionspolitikker og et **integreret tilsyn**.

Afslutningsvis stiller Kommissionen derfor følgende spørgsmål:

14. *Skal rammerne for politisk koordinering på EU-niveau styrkes? Hvis ja, hvilke elementer skal da styrkes med henblik på at forbedre udformningen og gennemførelsen af pensionspolitikken ved hjælp af en integreret strategi? Skal oprettelsen af en platform til integreret overvågning af alle aspekter af pensionspolitik indgå i den kommende strategi?*

Fristen for at indsende høringsvar til Grønbogen er den 15. november 2010.

Med venlig hilsen

Anders Nymark
(3638)